

پودمان ۳

درستکاری

شایستگی‌ها:

- راست‌گویی در حرفه
- پرهیز از ربا و رشوه

استاندارد عملکرد پودمان:

نشان دادن درستکاری در موقعیت‌های شبیه‌سازی شده و واقعی در انجام تکالیف کاری

معنای لغوی درستکاری

معنای استوار کار، حکیم، آنکه کارهایش به راستی و درستی انجام گیرد، درست کردار، و معتمد آمده است و مترادف درستکاری امانت‌دار، امین، ثقه، درست، درست کردار، صحیح‌العمل، فریور، مؤتمن، مصیب و نیکوکار است و متضاد آن دغل است.

تعریف اصطلاحی درستکاری

ریشه درستکاری، «عزت نفس» است. به این معنا که انسان برای رسیدن به مقاصدش به نیروها و استعدادهای خدادادی خود تکیه کند و در این راه چشم به دیگران ندوزد و شخصیت، شرافت و آبروی خود را به دیگران نفروشد.

البته انسان موجودی اجتماعی است و برای بقای خود به رابطه با دیگران نیازمند است. پس لازم است در ارتباط با دیگران، نرمخو، مهربان و خوش‌گفتار باشد؛ اما در عین حال نباید خود را خوار و زبون نماید و نیازهای خود را با تملق و چاپلوسی از دیگران بخواهد. بلکه در عین ادب و احترام، با حفظ عزت نفس بداند که روزی ده حقیقی و مسبب‌الاسباب خداوند است و دیگران هر کس و هر چه باشند فقط ابزار و وسیله هستند.

کسی که احساس عزت نفس می‌کند، در برابر هیچ عظمتی جز خداوند متعال سر خم نمی‌کند و خود را در پیشگاه خداوند و مردم مسئول می‌داند، کم‌کاری نمی‌کند، کار و خدمت بی‌کیفیت به مردم ارائه نمی‌کند، دروغ نمی‌گوید، در مقابل هیچ ظلمی تسلیم نمی‌شود و همیشه از حق و حقیقت دفاع می‌کند و خود نیز در عمل، به دیگران ظلم و ستم نمی‌کند، اهل فریب و خیانت نیست و خلاصه کار و خدمت خود را صادقانه و به درستی در اختیار دیگران قرار می‌دهد و خلاصه: آنچه را برای خود می‌پسندد برای دیگران هم می‌پسندد و آنچه را برای خود نمی‌پسندد برای دیگران هم زشت و ناپسند می‌داند. از سوی دیگر، ضعف نفس و از دست دادن افتخار و شرافت، منشأ هرگونه تخلف و زشتکاری اجتماعی است. کسی که چشم به این و آن دارد در واقع اراده و شعور خود را باور ندارد در نتیجه تملق دیگران را می‌کند، هرچه دیگران بخواهند (هرچند غلط و خلاف قانون) انجام می‌دهد، به هر کار خلافی تن می‌دهد، به هر ستمی راضی می‌شود، از زیر بار مسئولیت‌شانه خالی می‌کند، به خاطر منفعت کلی زودگذر از کم و کیف کار می‌کاهد، دچار کم‌کاری و کم‌فروشی می‌شود و...

وظیفه افراد نسبت به اجتماع

وظیفه هر فرد در اجتماع مانند هر عضو از بدن است. همان‌طور که اعضای بدن در کنار هم و در تعامل و همکاری با هم باعث بقا و دوام حیات بدن می‌شوند، افراد اجتماع نیز در تعامل و همکاری با هم، یک جامعه سالم، پویا و رشید را به وجود می‌آورند.

هر عضوی از بدن، وظیفهٔ مربوط به خود را انجام می‌دهد و از منفعت کار خود و منافع اعضای دیگر بدن نیز بهره‌مند می‌شود. یعنی منافع خود را در ضمن منافع اعضای دیگر تأمین می‌کند و در شعاع زندگی اعضای دیگر، به زندگی خود نیز ادامه می‌دهد. حال اگر هر عضوی از بدن، خودخواهی به خرج داده و بخواهد تک روی کرده و به درد اعضای دیگر نخورد مثلاً جایی که دست مشغول کار باشد، چشم با بینایی خود با آن همکاری نمی‌کند و یا دهان تنها برای لذت بردن غذا را می‌جوید و برای رفع نیازمندی معده، غذا را فرو نمی‌برد، همهٔ اعضا و در مجموع کل بدن از بین می‌رفت و در نتیجه همان اعضای خودخواه محور نیز می‌مردند.

وظیفهٔ تک تک افراد در یک جامعه نیز چنین است. یعنی آدمی در عرصهٔ حیات اجتماعی و در تعامل خویش با دیگران، ضمن اینکه باید منافع خود را در نظر بگیرد تا از زحمت خودش بهره‌مند گردد، به دیگران نیز نفع برساند تا خود نیز بتواند نفعی ببرد و در این ارتباط متقابل، به حیات فردی، و اجتماعی خویش تداوم و تکامل بخشد مثلاً از حقوق دیگران دفاع کند تا حقوق خودش نیز از بین نرود، به دیگران خیر برساند تا دیگران نیز به او خیر برسانند، به دیگران احترام بگذارد تا دیگران نیز به او احترام بگذارند، برای دیگران کار باکیفیت انجام دهد تا دیگران نیز کار او را باکیفیت انجام دهند، به دیگران دروغ نگوید تا دیگران نیز به او دروغ نگویند و ...

برهمن اساس است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله افراد جامعهٔ اسلامی را یک دست، یک دل و یک جهت می‌داند و می‌فرماید: «کسی که به امور جامعهٔ اسلامی اهمیت ندهد در واقع مسلمان نیست»^۱.

راست‌گویی در حرفه

اهداف

- نشان دادن وفاداری به عهد و پیمان از طریق برنامه‌ریزی زمانی
- پذیرش فعالیت کاری در حوزه تخصص و توان شایستگی حرفه‌ای
- پرهیز از رقابت به طریق فروش کالا با قیمت کمتر در مدت کوتاه به منظور سودجویی در بلندمدت (دمپینگ)
- پرهیز از جانشینی برند خارجی با کالاهای ساخت داخل
- ارائه اطلاعات صحیح در مورد کالا و خدمات به مشتریان
- ارائه پیش‌برگه خرید یا فروش (پیش‌فاکتور) بر اساس استاندارد
- تمایز غش در معامله با دسته‌بندی محصولات در تولید و فروش

ضرورت و اهمیت

ایمان و اعتقاد به اینکه همواره در محضر داوری عالم، عادل و قادر هستیم که روزی همهٔ اعمال و افکارمان را مطابق با استعدادهای و امکاناتی که به ما عنایت فرموده است، ارزیابی نموده و به ما پاداش یا کیفر عادلانه عنایت می‌نماید، نقش بسیار مهمی در بازدارندگی ما از خطاها به خصوص خطاهایی که یک سوی آنها مردم هستند مانند خیانت در امانت، دروغ‌گویی، رشوه خواری، کم‌فروشی، کم‌کاری، مسئولیت‌گریزی و ... دارد.

افراد یک اجتماع بیشتر به وسیله سخن گفتن، با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند تا بتوانند نیازهای گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فکری، هنری، بهداشتی، امنیتی و ... خود و دیگران را برطرف کنند. هر سخن و گزارهٔ راست و منطبق با واقع که حقیقتی را برای بشر بیان می‌کند، یکی از ارکان ضروری شکل‌گیری جوامع و تمدن بشری است.

لذا احاد جامعه باید مبنای همهٔ روابط خود را بر پایهٔ صدق و راستی بنا نهند تا تمدن و جامعه‌ای رشید و بالنده شکل بگیرد و روابط بین آنها توسعه و تداوم یابد.

رابطه‌ای که مبتنی بر دروغ باشد نه تنها دوام ندارد بلکه سلامت روانی افراد را نیز به هم می‌زند.

■ بحث و گفت‌وگو

در محل زندگی و یا کار و فعالیت خود کدام یک از موارد بی‌توجهی و یا کم‌توجهی را که به مردم آسیب می‌زند، مشاهده کرده‌اید؟ برای حل این مشکلات چه راه‌حل‌هایی پیشنهاد می‌کنید؟

راه‌حل پیشنهادی	کم‌توجهی یا بی‌توجهی	ردیف
کالاهاى تولیدی خود را به موقع در اختیار مردم قرار می‌دهم.	انبار کردن مایحتاج مردم	۱
- از وسایل حمل و نقل عمومی استفاده می‌کنم. - موقع وضو، استحمام، مسواک زدن و... شیر آب را بی‌دلیل باز نگه نمی‌دارم.	زیاده روی در مصرف سوخت، انرژی، آب	۲
		۳
		۴
		۵

نشان دادن وفاداری به عهد و پیمان از طریق برنامه ریزی زمانی

■ بحث و گفت‌وگو

هنرجویان در گروه‌های بزرگ (۶ تا ۸ نفره) به صورت تفکیکی مشاغلی را که در آن وفای به عهد و بیان در قالب زمان بسیار بااهمیت است بررسی و ملاک‌های این وفاداری را از نظر مشتری و توسعه شغلی فهرست نمایند.

فعالیت
کلاسی ۲

پذیرش فعالیت کاری در حوزه تخصص و توان شایستگی حرفه‌ای

■ ایفای نقش

هنرجویان با ایفای نقش به عنوان کارفرما، مشتری و دستیار کارفرما موقعیتی را ایجاد نمایند و در آن عواقب فنی پذیرش کار بدون توجه به تخصص را نشان دهند و سایر هنرجویان بعد از آن به بحث و بررسی سایر عواقب اجتماعی و اقتصادی بپردازند.

فعالیت
کلاسی ۳

پرهیز از رقابت به طریق فروش کالا با قیمت کمتر در مدت کوتاه به منظور سودجویی در بلندمدت (دمپینگ)

■ مطالعه کتاب

هنرجویان کتابی با موضوع رقابت و ورشکستگی مطالعه و خلاصه آن را در کلاس ارائه نمایند، موضوع می‌تواند شرکت‌های خارجی تلفن همراه یا صنعت خودرو یا لوازم خانگی در داخل کشور باشد.

فعالیت
کلاسی ۴

پرهیز از جانشینی برند خارجی در کالاهای ساخت داخل

■ مطالعه موردی

هنرجویان با بررسی بازارهای محلی و کشور در حد وسیع و دسترسی مصادیقی از کالاهایی که ساخت و یا تولید داخل هستند یا برند خارجی شناسایی و معرفی کنند.

فعالیت
کلاسی ۵

■ سخنران - میهمان (اتحادیه صنفی)

هنرجویان بعد از شنیدن سخنرانی با موضوع جانشینی برند در کشور و یا منطقه آثار تخریبی این نحوه از عملکرد را در اقتصاد کشور تحلیل و در کلاس ارائه نمایند.

فعالیت
کلاسی ۶

تمايز غش در معامله با دسته‌بندی محصولات در تولید و فروش

■ بحث گروهی

هنرجویان در سه گروه بزرگ به موضوع دسته‌بندی محصولات بر اساس قیمت و کیفیت و تمایز آن با غش در معامله بپردازند و ملاک‌های تفاوت آن را در جدول تنظیم و ارائه نمایند.

فعالیت
کلاسی ۷

■ تکلیف منزل و ارائه
در جدول زیر آثار و نتایج راست‌گویی در حرفه را تکمیل نمایید.

	در ارتباط با خدا
	در ارتباط با خود
	در ارتباط با خلق
	در ارتباط با خلقت

شایستگی ۲

پرهیز از ربا و رشوه

اهداف

- پرهیز از رقابت از طریق رانت و پرداخت رشوه با ارزیابی آثار آن در اقتصاد ملی
- پرهیز از حرص و طمع برای گسترش کار از طریق دریافت ربا به جای تلاش در کیفیت و کار صادقانه
- گسترش تدریجی کار در سایه تلاش و شایستگی حرفه‌ای
- جان‌نشین سازی نوآوری و کارآفرینی به جای رشوه در حوزه کاری
- تمیز دادن رشوه و ربا با هدیه و دیگر پرداخت‌ها

ضرورت و اهمیت

استعمال رشوه بیشتر در مواردی به کار می‌رود که موجب ابطال حق یا گذراندن و رسیدن به باطل است. به عبارت دیگر یعنی پرداخت مال (اعم از وجه نقد و سند پرداخت) به منظور انجام کار غیرقانونی (اعم از اینکه قانوناً حق فرد باشد و طریق دستیابی غیرقانونی باشد یا اینکه اصل عمل غیرقانونی باشد).

مثلاً اگر یک پزشک، قاضی، معلم، کارمند و... برای انجام وظیفه قانونی خود از کسی پول یا هدیه‌ای مطالبه نماید، او را رشوه‌خوار و فردی که به او رشوه داده است، رشوه‌دهنده و عمل این دو را ارتشا می‌گوییم.

این عمل نیز مانند دروغ‌گویی، خیانت در امانت، کم‌فروشی و ... آثار زیانباری در روابط اجتماعی و شغلی افراد دارد از جمله:

- ۱- آرامش روانی افراد را به هم می‌زند؛
- ۲- نفاق را در جامعه نهادینه می‌کند؛
- ۳- افراد ضعیف از گرفتن حق و حقوقشان باز مانده و دچار یأس و ناامیدی می‌شوند.
- ۴- فساد ریشه می‌دواند و در روابط کاری و اداری و دیگر عرصه‌های اجتماعی پول و رانت به جای قوانین و ضوابط حاکم می‌گردد.

پرهیز از رقابت از طریق رانت و پرداخت رشوه با ارزیابی آثار آن در اقتصاد ملی

■ بحث گروهی

بعد از توضیحات هنرآموز در مورد مفاهیم رانت، رشوه و مسی‌رهایی که به موجب این رویه در جامعه باز شده است هنرجویان در گروه‌های بزرگ (۶ تا ۸ نفره) موضوع رانت، پرداخت رشوه برای انجام کار و یا ایجاد رقابت را با دیدگاه آثار در اقتصاد ملی بررسی و در کلاس ارائه نمایند.

فعالیت
کلاسی ۹

پرهیز از حرص و طمع برای گسترش کار از طریق دریافت ربا به جای تلاش در کیفیت و کار صادقانه

■ سخنران - متخصص

هنرجویان در یک جلسه گفت‌وگو محور یا حضور سخنران - متخصص مذهبی موضوع ربا را از دیدگاه تکالیف دینی و آثار آن را در زندگی شخصی و اجتماعی بررسی کنند.

فعالیت
کلاسی ۱۰

گسترش تدریجی کار در سایه تلاش و شایستگی حرفه‌ای

■ مطالعه موردی

هنرجویان در جامعه محلی زندگی کاری صاحبان مشاغل که در سایه تلاش و شایستگی حرفه‌ای گسترش یافته را مطالعه و نتایج آن را با ذکر برخی از ویژگی‌ها به کلاس ارائه نمایند.

فعالیت
کلاسی ۱۱

جانشین‌سازی نوآوری و کارآفرینی به جای رشوه در حوزه کاری

■ نمایش

هنرجویان در یک گروه نمایشی در یک شغل خاص (انتخابی) موضوع رشوه به جای نوآوری و کارآفرینی را به نمایش بگذارند و در مورد پایداری و ناپایداری مشاغل از این دیدگاه بحث کنند.

فعالیت
کلاسی ۱۲

تمییز دادن رشوه و ربا با هدیه و دیگر پرداخت‌ها

رشوه: چیزی است که برای باطل ساختن حق یا ثابت کردن باطل داده می‌شود. یا آن چیزی است که به کسی بدهند تا کاری برخلاف وظیفه خود انجام دهد، یا حق کسی را ضایع و باطل کند یا حکمی برخلاف حق و عدالت بدهد.

ربا: به معنی گرفتن یک مال در عوض پرداخت مالی از همان جنس است به طوری که میزان یکی زیادتر از دیگری باشد.

■ بحث و گفت‌وگو

به سخنان هنرآموز خود در مورد ربا و رشوه گوش دهید. در قانون مجازات اسلامی چه مجازاتی برای رشوه و ربا تعیین شده است؟

فعالیت
کلاسی ۱۳

ربا خوار از دنیا نرود، تا آن
که شیطان دیوانه اش کند

■ بحث و گفت‌وگو

در کشورهای گوناگون نسبت به هدیه در محیط کار نگرش‌های مختلفی وجود دارد. در بحث و گفت‌وگو نگرش نسبت به هدیه در کشورمان چگونه است؟

چین:

هدیه باید خصوصی اعطا شود، به جز هدیه مراسم جمعی در ضیافت‌ها

آمریکای لاتین:

هدیه باید در برخوردهای اجتماعی و نه در حین کسب و کار داده شود.

جهان عرب:

در اولین برخورد هدیه ندهید، چون ممکن است رشوه تلقی شود.

اروپا:

با دادن هدیه گزاف، ریسک تلقی رشوه را به جان نخرید.

کشور ما:

.....
.....

تفکر

به تصویر زیر نگاه کنید. برخی از جملات را که در تصویر می‌بینید ممکن است در محیط کار با آن برخورد نمایید. این جملات ممکن است نشانه‌هایی از بروز مسائل و مشکلات اخلاقی باشند. با کمی تأمل جملاتی دیگر که ممکن است نشانه‌ای از بروز مسائل اخلاقی باشند را در شکل بنویسید.

تکلیف منزل و ارائه

در جدول زیر آثار و نتایج پرهیز از ربا و رشوه را تکمیل نمایید.

فعالیت
کلاسی ۱۶

	در ارتباط با خدا
	در ارتباط با خود
	در ارتباط با خلق
	در ارتباط با خلقت

الگوی ارزشیابی پودمان در ستکاری

نمره	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)
۳	<ul style="list-style-type: none"> ■ پرهیز از جان‌شینی نشان تجاری (برند) خارجی با کالاهای ساخت داخل ■ جان‌شین‌سازی نوآوری و کارآفرینی به جای رشوه در حوزه کاری 	بالاتر از حد انتظار		
۲	<ul style="list-style-type: none"> ■ پرهیز از رقابت از طریق رانت و رشوه با ارزیابی آثار آن در اقتصاد ملی ■ پذیرش فعالیت کاری در حوزه تخصص و توان شایستگی حرفه‌ای 	در حد انتظار (کسب شایستگی)	تکیه بر صلاحیت حرفه‌ای و تلاش در تنوع و کیفیت کار براساس استانداردهای ملی و بین‌المللی	<ul style="list-style-type: none"> ■ راست‌گویی در حرفه ■ پرهیز از ربا و رشوه
۱	---	پایین‌تر از حد انتظار (عدم احراز شایستگی)		
				نمره مستمر از ۵
				نمره شایستگی پودمان از ۳
				نمره پودمان از ۲۰